

Suuret tilat meillä ja muualla

Suomessa tilakoko on kasvanut kovaa vauhtia. Tästä huolimatta Suomen suuret tilat ovat vähintäänkin puolta pienempiä kuin Saksan, Tanskan ja Ruotsin suuret tilat. Silti suomalainen suuren tilan viljelijä tekee maataloustöitä huomattavasti enemmän kuin muissa maissa työskentelevä kollegansa.

Suuren tilan määritelmä ei ole yksiselitteinen. Kun tarkastellaan 10 % suurimpia maito- ja viljatilajoja sekä 20 % suurimpia sikatiloja, Suomen mittakaavassa suureksi maitotilaksi voidaan luokitella tila, jolla on peltoa viljelyksessä yli 65 ha ja lehmiä yli 34 kpl. Vastaavasti sikatila on Suomessa suuri, jos peltoa on viljelyksessä yli 70 ha ja eläimiä on yli 170. Suurella viljatilalla peltoa on oltava viljelyksessä vähintään 120 ha. Nämä tiedot perustuvat vuoden 1999 kirjanpitoaineistoon ja ne vastaavat koko maan tilarakennetta.

Maitotiloilla huimia eroja

Saksan, Ruotsin ja Tanskan suurilla maitotiloilla on lehmiä 3-4 kertaa enemmän kuin Suomen suurimmilla maitotiloilla. Saksassa suurimmilla maitotiloilla on peltoa 110 ha, Tanskassa 150 ha ja Ruotsissa 210 ha. Suomalaisilla maitotiloilla vuokrapellon osuus peltoalasta on 40 %. Tanskalaisilla vuokrapeltoa on kolmannes peltoalasta, ruotsalaisilla selvästi yli puolet ja saksalaisilla tiloilla jopa 80 % peltoalasta on vuokrattua. Myös viljelijäperheen tekemä työmäärä eroaa maittain selvästi. Viljelijäperhe tekee suomalaisilla ja ruotsalaisilla maitotiloilla töitä noin 5 500 tuntia vuodessa, kun taas saksalaiset tekevät hieman yli 4 000 tuntia ja tanskalaiset hieman yli 3 000 tuntia.

Tanskasta löytyvät suurimmat sikatilat

Suomalaiset, saksalaiset ja ruotsalaiset sikatilat ovat peltoalaltaan samaa suuruusluokkaa, mutta sikoja saksalaisilla ja ruotsalaisilla tiloilla on kaksinkertainen määrä suomalaistiloihin verrattuna. Tanskalaiset sikatilat ovat Euroopan suurimpia. Tanska on vahva sianlihantuottajamaa, jonka tuotanto perustuu vientiin. Sen sianlihan tuotanto on pitkälle automatisoitua ja teollista. Tanskan suurimmilla sikatiloilla onkin eläimiä yli viisi kertaa enemmän kuin suurimmilla sikatiloilla Suomessa. Suomalainen viljelijäperhe tekee sikatilallaan selvästi enemmän työtunteja kuin vertailumaiden sikatiloilla tehdään.

Saksan viljatilat ykkösiä

Tanskassa suurimmilla viljatilajoilla on peltoa 170 ha, Ruotsissa 270 ha ja Saksassa jättikokoisilla tiloilla 550 ha.

Suomen suurimmat viljatilat ovat keskimäärin 50 ha tanskalaisia suuria tiloja pienempiä ja yli 150 ha pienempiä kuin ruotsalaisten suurimmat viljatilat. Saksa kuuluu Euroopan vahvoihin viljantuottajamaihin. Saksan viljatilojen kokoa suurentaa entisen Itä-Saksan alueella olevat erittäin suuret yli 1 000 peltohehtaarin maatilat. Vuokrapellon osuus Saksan suurimpien tilojen peltoalasta on 90 %. Tanskalaisilla, suomalaisilla ja ruotsalaisilla viljatioilla vuokratun peltoalan osuus peltoalasta on selvästi alle puolet. Vuokrapellon osuus koko tilan peltoalasta on Ruotsissa ja Saksassa oleellisesti suurempi kuin Suomessa tai Tanskassa kaikissa tuotantosuunnissa.

Kuka tekee suuren tilan työt?

Suurilla tiloilla Ruotsissa, Tanskassa ja Saksassa käytetään poikkeuksetta tilan ulkopuolista työvoimaa. Sen sijaan suomalaisilla suurilla tiloilla pyritään tulemaan toimeen ensisijaisesti perheen omalla työpanoksella. Tällöin tilan töissä ovat sekä tilan isäntä että emäntä sekä apuna lisäksi vanhempaa sukupolvea. Tanskalaisilla ja saksalaisilla tiloilla on puolestaan tavallista, että tilan emäntä ei osallistu maatilain töihin. Sen sijaan palkattua tilan ulkopuolista työvoimaa voi olla useita henkilöitä yhdellä tilalla. Tanskassa, Saksassa ja Ruotsissa tilan työmäärää helpotetaan myös käyttämällä tehokkaasti neuvontapalveluja tilanpidon suunnittelun ja kirjanpidon apuna.

Useilla suurilla tiloilla on tavoitteena edelleen laajentaa tuotantoaan, vaikka monilla on takanaan raskas laajentumisvaihe. On jopa arvioitavissa, että Saksassa, Tanskassa ja Ruotsissa suurien tilojen laajentumispyrkimykset ovat suomalaisia tiloja voimakkaampia. Tämä lisäisi jo ennestäänkin suurta kokoeroa suomalaisten suurien tilojen ja vastaavien ulkomaalaisten tilojen välillä.

*Katariina Remes, MTT ja
Anna-Maija Kirkkari,
Työtehoseura
Lisätietoja: Koetoiminta ja
käytäntö 4/2002: 12
anna-maija.kirkkari@tts.fi
puh. (09) 2904 1200*